

EURÓPAI PARLAMENT

2004

2009

Plenárisülés-dokumentum

VÉGLEGES
A6-0004/2006

23.1.2006

JELENTÉS

az Európai Unió megállapodásaiban szereplő emberi jogi és
demokráciazáradékról
(2005/2057(INI))

Külügyi Bizottság

Előadó: Vittorio Agnoletto

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
EXPLANATORY STATEMENT	11
VÉLEMÉNY A FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	21
ELJÁRÁS	25
VÉLEMÉNY A NEMZETKÖZI KERESKEDELMI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	26
ELJÁRÁS	28
ELJÁRÁS	29

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az Európai Unió megállapodásaiban szereplő emberi jogi és demokráciazáradékról (2005/2057(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 3., 6., 11. és 19. cikkére és az EK-Szerződés 177., 300. és 310. cikkére,
- tekintettel az emberi jogokkal és demokratizációval kapcsolatos európai uniós fellépések földközi-tengeri partnerekkel való újbóli megerősítéséről szóló, 2004. február 12-i állásfoglalására¹,
- tekintettel az Európai Uniónak az emberi jogok és a demokratizáció ügyének harmadik országokban történő előmozdításában betöltött szerepéről szóló, a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett bizottsági közleménnyel kapcsolatos 2002. április 25-i állásfoglalására (COM(2001)0252)²,
- tekintettel a demokratikus alapelvek és az emberi jogok tiszteletben tartásának a Közösség és harmadik országok között létrejövő megállapodásokba való beemeléséről szóló bizottsági közleményről szóló, 1996. szeptember 20-i állásfoglalására (COM(1995)0216)³,
- tekintettel az emberi jogok globális helyzetéről szóló korábbi, 2005. április 28-i⁴, 2004. április 22-i⁵, 2003. szeptember 4-i⁶, 2002. április 25-i⁷, 2001. július 5-i⁸, 2000. március 16-i⁹, 1998. december 17-i¹⁰, 1996. december 12-i¹¹, 1995. április 26-i¹², 1993. március 12-i¹³, 1991. szeptember 12-i¹⁴, 1989. január 18-i¹⁵, 1987. március 12-i¹⁶, 1985. október 22-i¹⁷, 1984. május 22-i¹⁸ és 1983. május 17-i állásfoglalásaira¹⁹,
- tekintettel az afrikai, karibi és csendes-óceáni országok és az Európai Unió között 2000. június 23-án Cotonou-ban aláírt és 2005. június 25-én Luxembourgban módosított

¹ HL C 97E., 2004.4.22., 656. o.

² HL C 131E., 2003.6.5., 147. o.

³ HL C 320., 1996.10.28., 261. o.

⁴ *Elfogadott szövegek*, P6 TA(2005) 0150.

⁵ HL C 104E., 2004.4.30., 1048. o.

⁶ HL C 76E., 2004.3.25., 386. o.

⁷ HL C 131E., 2003.6.5., 138. o.

⁸ HL C 65E., 2002.3.14., 336. o.

⁹ HL C 377., 2000.12.29., 336. o.

¹⁰ HL C 98., 1999.4.9., 267. o.

¹¹ HL C 20., 1997.1.20., 161. o.

¹² HL C 126., 1995.5.22., 15. o.

¹³ HL C 115., 1993.4.26., 214. o.

¹⁴ HL C 267., 1991.10.14., 165. o.

¹⁵ HL C 47., 1989.2.27., 61. o.

¹⁶ HL C 99., 1987.4.13., 157. o.

¹⁷ HL C 343., 1985.12.31., 29. o.

¹⁸ HL C 172., 1984.7.2., 36. o.

¹⁹ HL C 161., 1983.6.10., 58. o.

partnerségi megállapodásra,

- tekintettel az Európai Unió Nizzában, 2000. december 7-én kihirdetett alapjogi chartájára,
 - tekintettel az Európai Unió Alapvető Jogok Ügynöksége létrehozásáról szóló tanácsi szabályozással kapcsolatos javaslatra (COM(2005)0280),
 - tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára (1948) és az ENSZ egyéb emberjogi okmányaira, nevezetesen a Polgári és Politikai Jogi Egyezményre (1966), a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogi Egyezményre (1966), a faji megkülönböztetés minden formájának megszüntetéséről szóló Egyezményre (1965), a nők elleni diszkrimináció megszüntetéséről szóló Egyezményre (1979), a kínzás elleni egyezményre (1985), a Gyermejjogi Egyezményre (1989), és a Nemzetközi Emberi Jogi Konferencia bécsi nyilatkozatára és akcióprogramjára (1993) és az ENSZ emberi jogok védelmezőiről szóló nyilatkozatára (1998),
 - tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) égisze alatt megfogalmazott egyezményekre,
 - tekintettel a multinacionális vállalatok és egyéb üzleti vállalkozások emberjogi felelősségéről szóló 2003. évi ENSZ normákra, amelyek ezen normákat az üzleti vállalkozások konkrét emberi jogi felelősségi köréhez viszonyítják,
 - tekintettel az Európai Unió és harmadik országok között létrejött valamennyi megállapodásra,
 - tekintettel eljárési szabályzata 45. cikkére,
 - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére, valamint a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság és a Fejlesztési Bizottság véleményeire (A6-0004/2006),
- A. mivel fenn kell tartani és elő kell segíteni az emberi jogok egyetemességét, egyéni jellegét és oszthatatlanságát, ideértve nemcsak a politikai és polgári jogokat, hanem a gazdasági, szociális és kulturális jogokat is, és mivel az Európai Uniónak ennek érdekében továbbra is hatékony eszközöket kell létrehoznia;
- B. mivel a demokrácia és a jogállamiság megteremtése és megszilárdítása, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása a közös kül- és biztonságpolitika általános célját képezi, és szervesen be kell épülnie az Európai Unió külpolitikájába,
- C. mivel az emberi jogok és a demokrácia tiszteletben tartásának – mint az EU külkapcsolati politikái alapvető céljainak – előmozdítására irányuló törekvések megghiúsulnak, ha lényegi alapelvei nem kapnak megfelelő prioritást a biztonsággal kapcsolatos, gazdasági és politikai érdekek tekintetében,
- D. hangsúlyozva, hogy az Európai Uniónak képesnek kell lennie gyorsan és hatékonyan reagálni az emberi jogok és a demokratikus alapelvek súlyos és ismétlődő megsértésére, illetve azt, hogy ez több ízben nem valósult meg, tekintet nélkül a harmadik országok

emberjogi és demokratikus helyzetének objektív értékeléseire,

- E. mivel az emberi jogi és demokrácia záradék kötelező jogérvényének az alapvető jogok elősegítésére irányuló európai politika fontos eszközévé kellene tennie a záradékot, és mivel 10 évvel a megfogalmazása után eljött a megvalósítás és a további fejlesztési lehetőségek értékelésének ideje,
- F. mivel a záradékot immár több mint 50 megállapodásba foglalták bele és több mint 120 országra vonatkozik; továbbá, mivel a záradék az EU-nak nem az egyetlen eszköze az alapvető jogok elősegítésére, és mivel az Európai Unió teljes külpolitikájának politikai, gazdasági és kereskedelmi tekintetben az alapvető demokratikus jogok elősegítésén kell alapulnia,
- G. hangsúlyozva ebben az összefüggésben az afrikai, karibi és csendes óceáni (ACP) országokkal 2000 júniusában aláírt Cotonou-i Egyezmény fontosságát, amely megerősíti az Európai Közösség által beiktatott demokráciázáradékot, mint a harmadik országokkal létrejött összes megállapodásának „nélkülözhetetlen elemét”, és amely napjainkban immár az emberi jogok, a demokratikus alapelvek és a jogállamiság tiszteletén, illetve a jó kormányzáson és a közügyek eredményes irányításán alapul,
- H. mivel a fejlődő országokkal kötött számos megállapodás és ágazati – például textilipari, mezőgazdasági és halászati – megállapodás továbbra sem tartalmazza ezt a záradékot,
- I. mivel az emberi jogoknak fontos elemét kell képezniük a Bizottság a Tanácstól a külső megállapodások megtárgyalása tekintetében kapott megbízatásának, és mivel a tárgyalásokkal kapcsolatos ezen megbízás meghatározására vonatkozó eljárásnak áttekinthetőbbnek kell lennie,
- J. mivel az egyes megállapodások hatályba lépéséhez az Európai Parlament hozzájárulása szükséges, jóllehet egyeztetés kezdeményezése vagy adott megállapodás részleges felfüggesztése esetére ez nem vonatkozik, és mivel ez csökkenti politikai és intézményi szerepét,
- K. hangsúlyozva, hogy a civil társadalom és az emberi jogokkal foglalkozó nem kormányzati szervezetek nemzetközi hálózatának nagyban hozzá kell járulnia az EU és harmadik országok demokrácia záradékának megfogalmazásához, megvalósításához és értékeléséhez,
- L. meggyőződve arról, hogy az Európai Uniónak új eljárásokat és feltételeket kell megfogalmaznia az emberi jogi és demokráciázáradék alkalmazásához, amelyeknek az országokra és fejlettségi szintjükre vonatkozó megkülönböztetés nélkül kell érvényesülniük,
- M. mivel az emberi jogi záradék mind az Európai Unióra, mind az adott harmadik országra vonatkozik, de mivel a záradék kölcsönös jellege még nem lett teljes mértékben kihasználva,
- N. megismételve, hogy mindazonáltal a szükségállapotban nyújtott humanitárius segélyt továbbra is ki kell vonni az emberi jogi záradék bármelyik esetlegesen „kedvezőtlen”

vonatkozása alól a népek közti szolidaritás alapelvének nevében,

1. üdvözli az Európai Közösség azon általános gyakorlatát, hogy az emberi jogi és demokráciázáradékokat – az úgynevezett „alapvető elemeket” és „végrehajtás elmulasztására” vonatkozó záradékokat – 1992 óta nemzetközi megállapodásaiba foglalja;
2. sürgeti egyrészt az átláthatóság mértékének növelését a demokráciázáradék végrehajtása esetén, amely az EU külpolitikájának egyik alappillére, másrészt az Európai Parlament nagyobb fokú bevonását; rámutat, hogy a büntetéseket magára a jogsértésre vonatkoztatva lehet kiszabni, nem pedig arra vonatkoztatva, hogy mely országokban volt tapasztalható az emberi jogok megsértése;
3. úgy véli, hogy az emberi jogi záradékot tartalmazó nemzetközi megállapodás harmadik országgal történő aláírásakor az Unió felelőssége annak biztosítása, hogy a szóban forgó harmadik ország az megállapodás aláírásakor a nemzetközi emberi jogokat betartsa;
4. hangsúlyozza, hogy a záradék alkalmazásának lehetőségét többek között a megszővegezés általános jellege rontotta, mivel nem határoz meg részletes eljárást „kedvező” és „kedvezőtlen” intervenciókra az EU és harmadik országok közötti együttműködés keretében, így az emberi jogok általánosabb követelményeit a Tanács, illetve a tagállamok legsürgetőbb nemzeti szükségletei határozzák meg;
5. üdvözli ugyanakkor az AKCS-országokkal megkötött Cotonou-i Egyezmények 9. és 96. cikkébe foglalt demokráciázáradékkal kapcsolatos kísérletet, amely egyes AKCS-országokkal folytatott gazdasági és kereskedelmi együttműködés ideiglenes felfüggesztését eredményezte az emberi jogok súlyos megsértése miatt, és ezáltal megerősítette az Európai Unió eltökéltségét és hitelességét; támogatja e kísérlet továbbvitelét és állandó részként az EU és harmadik országok megállapodásaiba való beemelését;
6. hangsúlyozza, hogy a Cotonou-i Egyezmények részletesen kifejtik a demokráciázáradék politikai és jogi tartalmát, valamint hogy részletezik a kétoldalú együttműködés ideiglenes felfüggesztéséhez vezető egyeztetés és eszmecsere módját;
7. támogatja egy új „mintazáradék” megfogalmazását a „2. cikk” néven ismert rész jelenlegi megfogalmazásának kijavítása érdekében az európai emberi jogi politika egységesebb, hatékonyabb és átláthatóbb megközelítése céljából a harmadik országokkal kötött megállapodások vonatkozásában; a szövegnek a következő alapelveket kell figyelembe vennie:
 - (a) a demokrácia, az emberi jogok, ideértve a kisebbségi jogokat, a jogállamiság és a jó kormányzás elősegítése a többoldalú együttműködés alappilléret képezi, ami vonatkozik mind a fejlődő, mind az iparosodott országokkal kötött megállapodásokra;
 - (b) e jogok jogszabályba foglalása tekintetében a feleknek különösen a már ratifikált nemzetközi kötelezettségeiket és vállalásaikat kell alapul venniük, továbbá egyértelművé kell tenni, hogy a feleknek eleget kell tenniük a megállapodás „alapvető elemeit” képező normáknak; konkrétan, a feleknek vállalniuk kell, hogy elősegítik az Egyesült Nemzetek Közgyűlése által 1948. december 10-én elfogadott Emberi Jogok Egyetemes

Nyilatkozatában, az állampolgári jogokról és a politikai jogokról, valamint a gazdasági, szociális és kulturális jogokról szóló két ENSZ egyezményben, valamint a nemzetközileg elismert ENSZ egyezményekben és a *ius cogens* kötelező erejű jogi normáiban meghatározott alapvető jogokat;

Rámutat, hogy az Európai Uniótól a harmadik országokkal való kapcsolataiban, valamint a demokratikus elvek és az emberi jogok „demokráciázáradékkal” való elősegítésének érdekében azt kéri, hogy fordítson különös figyelmet a nemek közötti egyenlőséget és a nők jogait előmozdító politikák megvalósítására;

Rámutat, hogy az európai szerződéseknek megfelelően az EU harmadik országokkal való kapcsolataiban, valamint a demokratikus elvek és az emberi jogok „demokráciázáradékkal” való elősegítésének érdekében azt is vállalja, hogy szembeszáll a nemi irányultságból eredő vagy a fogyatékkal élő személyekkel kapcsolatos bármilyen diszkriminációval;

(c) a feleknek a rájuk nézve kötelező ENSZ egyezményekhez és a szervezet szakosodott hivatalainak egyezményeihez kell fordulniuk az együttműködés által támogatott, az adott gazdasági ágazattal kapcsolatos jogok meghatározása során, különösen az ILO-hoz, amely az alapjogokat nemzetközileg elfogadott jogi okmányokba foglalta;

(d) a záradéknak tartalmaznia kell a felek egyeztetési eljárásának leírását, különös tekintettel az alkalmazandó politikai és jogi mechanizmus részletes ismertetésére arra az esetre, ha az emberi jogok ismételt és/vagy módszeres megsértése alapján a nemzetközi jog megsértése miatt felmerül az igény a kétoldalú együttműködés megszakítására; a felfüggesztés nyilvánvalóan szélsőséges intézkedés az EU és a harmadik országok kapcsolataiban, ezért világos szankciórendszert kell kidolgozni az alternatív intézkedések érdekében, de az emberi jogokra vonatkozóan elfogadott, alapvetően pozitív szemléletnek nem szabad kizárnia azt a lehetőséget, hogy valamely együttműködést ideiglenesen felfüggeszthető az emberi jogi és demokráciázáradék megsértése esetén;

(e) a záradék foglalja magában az együttműködési megállapodás átmeneti felfüggesztését lehetővé tevő mechanizmus részleteit, valamint egy „figyelmeztető mechanizmust” is az emberi jogi és demokráciázáradék megsértése esetére;

(f) a záradéknak viszonyosságon kell alapulnia mind az Európai Unió, mind a harmadik ország területe tekintetében;

8. sürgeti, hogy az emberi jogi és demokráciázáradék terjesszék ki az Európai Unió és az (iparosodott és fejlődő) harmadik országok között létrejövő minden új megállapodásra, ideértve az ágazati megállapodásokat, illetve a kereskedelmi és műszaki vagy pénzügyi segélyeket, ahogy az AKCS-országok esetében is történt;
9. sürgeti az emberi jogi záradék pozitív vonatkozásainak kiterjesztését – ami együtt jár hatékony intézkedések meghozatalának szükségességével annak elősegítése érdekében, hogy az adott feleknél és a felek által érvényesülhessenek az emberi jogok –, azért hogy a demokráciázáradékba kerüljön be az emberi jogok meglétéről szóló egyezmény megvalósításának folyamatos értékelése és nyomon követése, valamint hogy a megállapodás valamennyi szempontjának megvalósításakor alkalmazást nyerjen az emberi

jogokra vonatkozó szemlélet;

10. hangsúlyozza, hogy a továbbiakban nem hajlandó hozzájárulni olyan új nemzetközi megállapodásokhoz, amelyek nem tartalmazzak emberi jogi és demokráciázáradékokat;
11. úgy véli, hogy részt kell vennie a harmadik országokkal kötendő új megállapodások tárgyalási jogosultságainak meghatározásában, és különösen politikai céljaik, illetve az emberi jogok támogatásának megfogalmazásában; ennek érdekében a Bizottságnak és a Tanácsnak az illetékes parlamenti bizottságokon keresztül nagyobb mértékben kell bevonnia az Európai Parlamentet az EU és harmadik országok közötti megállapodásokkal kapcsolatos tárgyalási jogkörök meghatározásába; hangsúlyozza, hogy e tekintetben fejleszteni kell az intézményközi információcserét és hozzáférést kell biztosítani a Bizottság és a Tanács adatbázisához;
12. tekintettel arra, hogy a partnereknek hatékony mechanizmusra van szükségük az emberi jogok és a demokratikus alapelvek tiszteletben tartásának folyamatos figyelemmel kísérésére:
 - (a) felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy az emberi jogi kötelezettségek betartásának rendszeres értékelése során indítsanak a strukturált párbeszédre vonatkozó eljárásokat; az emberi jogi kérdések rendszeres napirendi ponttá válását a Társulási Tanácsában e párbeszéd részének tekinti;
 - (b) javasolja, hogy a Bizottság harmadik országbeli külső delegációinak vezetői játsszanak kitüntetett szerepet; azt kívánja, hogy a delegációk vezetőinek feladatuként dolgozzanak ki „országokénti több éves stratégiai dokumentumokat”, és hogy az országos stratégiai dokumentumok (OSD-k) nagyobb figyelmet szenteljenek az emberi jogok állapotának, határozzák meg a prioritásokat és nevezzék meg az EU által alkalmazható, a demokráciázáradék betartására és az alapvető jogok érvényesülésének javítására irányuló módszereket és eszközöket; sürgeti továbbá, hogy ezen stratégiák megfogalmazását rendszeresen vizsgálják felül, különösen az Európai Parlamenttel együtt, és vitassák meg az illetékes parlamenti delegációkban és a plenáris üléseken, különös tekintettel a megvalósításukra; javasolja, hogy a Bizottság országos stratégiai dokumentumai és cselekvési tervei tartalmazzanak világos referenciaértékeket az emberi jogok előrehaladásának tekintetében, valamint olyan időkeretet, amelyen belül a változásokat meg kell valósítani;
 - (c) ha valamely érintett kormány, az Európai Parlament vagy az érintett nemzeti parlamentek a demokráciázáradékokra hivatkozva kétoldalú megállapodás felfüggesztését vagy egyéb hasonló intézkedés megtételét kéri, a Társulási Tanácsnak automatikusan fel kell vennie a kérést napirendi pontjai közé; megjegyzi, hogy az Európai Parlament már több ízben hivatalosan kifejtette ebbéli álláspontját, a Társulási Tanács mégis egyszerűen figyelmen kívül hagyta ezen kéréseket;
 - (d) javasolja a Társulási Tanács és/vagy annak „Emberi Jogi Albizottsága”, az Európai Parlament és a civil szervezetek és/vagy független és demokratikus nem állami szereplők közötti „strukturált párbeszéd” létrehozását az Európai Unió megállapodásaiban szereplő emberi jogi és demokráciázáradékok megsértésének megvitatása érdekében, beleértve a záradék végrehajtásának hatékonyabbá tételére vonatkozó (mindenre kiterjedő)

javaslatokat;

(e) sajnálatosnak tartja, hogy az Európai Parlament nem részese a megállapodások megtárgyalásának kezdeményezésével vagy felfüggesztésével kapcsolatos döntéshozatalnak; ebből kifolyólag erőteljesen szorgalmazza, hogy ebben a tekintetben, valamint a kedvezőtlen intézkedéseket bevezető korábbi határozatokat felfüggeszthesse („a felfüggesztés felfüggesztése”) tekintetében a Bizottsággal és a Tanáccsal együtt a Parlament is váljon döntéshozóvá;

(f) javasolja, hogy a Bizottság, emberi jogi albizottságaival közösen készítsen éves jelentést és azt az Európai Parlamentben vitassák meg a hatályban lévő nemzetközi megállapodásokban szereplő emberi jogi és demokraciázáradékok alkalmazásáról, amely tartalmazza a Tanács által abban az évben kezdeményezett vagy elutasított minden egyes egyeztetési folyamat vagy egyéb megfelelő intézkedés eseti elemzését, és amelyet részletes ajánlások, valamint a végrehajtott fellépés eredményességével és koherenciájával foglalkozó értékelés kísér;

13. rámutatva arra, hogy a Társulási Tanácsok általában az EU és harmadik országok kapcsolatait irányítják, a társulási megállapodások keretében olyan emberi jogi albizottságok általános létrehozását szorgalmazza, amelyek jogosultak ellenőrizni a demokraciázáradék betartását, alkalmazását és végrehajtását, valamint jogosultak konkrét pozitív intézkedési javaslatokat tenni a demokrácia és az emberi jogok helyzetének javítására; véleménye szerint ezen albizottságoknak rendszeresen (a Társulási Tanács minden ülészsaka alkalmával) kell ülésezniük, mégpedig parlamenti képviselők és a civil társadalmat képviselő szervezetek bevonásával; úgy véli ezzel kapcsolatban, hogy az emberi jogi albizottságok létrehozásának és megbízatásuk meghatározásának tekintetében a partner országokkal szemben alkalmazandó, az egyes esetekre külön-külön meghatározott irányvonal nem a legmegfelelőbb megközelítés; ismételten hangsúlyozza, hogy az egyedi ügyekkel ezen albizottságokon belül kell foglalkozni;
14. szorgalmazza, hogy az Európai Parlament társuljon a Társulási Tanácsokkal és az emberi jogi albizottságokkal, és hogy az Európai Parlament parlamentközi küldöttségei játsszanak kiemelt szerepet ebben a vonatkozásban, továbbá hogy a napirendekben változatlanul legyenek előirányozva az ezen záradék megvitatása céljából történő látogatásaik;
15. hangsúlyozza, hogy az egyeztetési eljárás kezdeményezésének vagy a megfelelő intézkedések megtételének feltétele az objektivitás és az átláthatóság;
16. hangsúlyozza, hogy egyetlen intézkedés sem oldható fel addig, amíg alkalmazásának oka meg nem szűnik, és azt kívánja, hogy kerüljenek bevezetésre további intézkedések, amennyiben a meglévő intézkedések számottevő idő után sem hoznak eredményt;
17. felismerve, hogy mivel a Tanács egyhangú határozata szükséges az egyeztetési eljárás kezdeményezéséhez, ez megnehezítette a záradék alkalmazását, az egyeztetési eljárás kezdeményezése ügyében az egyhangúság elvének eltörlését, és az Európai Parlament szerepét hasonló esetekben korlátozó EK-Szerződés 300. cikke (2) bekezdésének felülvizsgálatát sürgeti;
18. rámutat arra, hogy fontos felhívni a közvélemény figyelmét arra, hogy az EU és harmadik

országok közötti megállapodások előírják az emberi jogi záradékot;

19. úgy véli, hogy az olyan országok különleges esetében, amelyek az Unióval hosszú távon azonos alapvető értékeket és közös politikákat vallanak, mint például az „új szomszédsági politika” által érintett országok, mérlegelhető a „demokráciazáradék” túlmutató megállapodások megkötése a demokratikus elvek és emberi jogok előmozdításával foglalkozó közös intézményekben való osztozás alapján, az Európa Tanács és/vagy egyéb regionális megállapodások példájának megfelelően;
20. különös tekintettel az európai szomszédsági politika által érintett országokra, amelyekkel a társulási megállapodások révén az Európai Unió különösen szoros kapcsolatokat ápol, a záradéknak rendelkeznie kell arról, hogy az ezen megállapodások aláírói – kölcsönösségi alapon – biztosítsák egymásnak az országgyűlési, illetve elnökválasztások megfigyelésére vonatkozó jogot; felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy az átláthatóság érdekében ösztönözze a szóban forgó országokat, hogy választásaik idejére engedjenek be nemzetközi megfigyelőket;
21. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezen állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

EXPLANATORY STATEMENT

1. The structure and content of the human rights clause

Since the early 1990s the European Community includes a so called 'human rights clause' in all framework agreements signed with third countries, from trade and cooperation accords and association agreements such as the Europe Agreements, Mediterranean Agreements to the Cotonou Agreement. Exceptions are agreements on agriculture, textile and fisheries. More than 50 such agreements have already been signed and the human rights clause now applies to over 120 countries.

The clause has evolved over the years, and is not identical in all the agreements. In the version launched by a Commission communication in 1995, it is divided into two parts. **The first part** contains an **essential element clause** enshrined in the first provisions of the agreement, providing

"Respect for the democratic principles and fundamental human rights established by (the Universal Declaration of Human Rights)/(the Helsinki Final Act and Charter of Paris for a New Europe) inspires the domestic and external policies of the Community and of (the country or group of countries concerned) and constitutes an essential element of this agreement"¹

The second part is included in the final dispositions of the agreement and creates the possibility of taking "appropriate measures" in the case of violation of an essential element. This provision, which is called a "non-execution clause", refers again to the essential elements of the agreement. This reference allows the contracting parties to suspend the agreement in line with the relevant provisions of the Vienna Convention on the Law of Treaties (VCLT)². The so called '**non-execution**' clause reads as follows:

"If either Party considers that the other Party has failed to fulfil an obligation under this Agreement, it may take appropriate measures. Before so doing, except in cases of special urgency, it shall supply the Association Council with all relevant information required for a thorough examination of the situation with a view to seeking a solution acceptable to the Parties.

In the selection of measures, priority must be given to those which least disturb the functioning of this Agreement. These measures shall be notified immediately to the Association Council and shall be the subject of consultations within the Association Council if

¹ Communication from the Commission 'on the inclusion of respect for democratic principles and human rights in agreements between the community and third countries', COM (95)216 final of 23 May 1995.

² Article 60(1) and (3) of the Vienna Convention on the Law of Treaties provide that a 'material breach' of a bilateral treaty by one of the parties allows the other party to invoke the breach as a ground for terminating the treaty or suspending its operation in whole or in part. A 'material breach' is defined as a repudiation of the treaty not sanctioned by the Vienna Convention or the violation of a provision 'essential to the accomplishment of the object or purpose of the Treaty'.

the other Party so requests."¹

Often an interpretative declaration is added at the end of the agreement. It provides that "cases of special urgency" means "cases of material breach of the agreement by one of the parties", and that a material breach consists of a violation of the essential elements of the agreement.

The inclusion of a clause in the main body of the agreements, and not just in the preamble or as a specific reference, making it a legally binding instrument, is a novelty. According to the Commission in its 1995 communication it "places the European Community in the vanguard of the international community's endeavours in this field." Unfortunately, ten years of practice, does not really generate the same optimism.

2. Origin and development of the human rights clause

The human rights clause was first included in the 1989 Lomé IV Agreement and was followed by the cooperation agreement with Argentina, which entered into force in 1990.

Flagrant human rights violations in countries bound to the EEC by virtue of an agreement had been of serious concern since the late 1970s. For example, aid to Uganda was suspended in response to the human rights violations committed by the government of Idi Amin, after the Council had issued a statement which came to be termed the *Uganda Guidelines*.

Characterised by a public condemnation of the situation and by the threat that steps could be taken within the framework of the agreement, they lacked any reference to a legal basis for taking these steps.

After a decade of attempts by the EEC, the ACP countries accepted to include a human rights clause in the body of the Lomé Convention. A precedent had been set.

From the early 1990s, the need for consolidation of democracy in the Central and Eastern European states, as well as the perspectives of democratisation of a large part of the Latin American and the African continent, created a new political momentum, which provided the Commission with the opportunity for a major initiative on this matter. On March 25 1991 it adopted a "Communication on Human rights, Democracy and Development Co-operation"², soon followed by two Council resolutions, the first welcoming the communication and then, in November 1991, the Council gave a specific mandate for the inclusion of a human rights clause in agreement with third countries.³

The resolution emphasised that a positive approach to human rights should receive high priority, systematic dialogue should be held and suspension and negative measures under the clause should be taken only as a last resort.

One year later, on 11 May 1992, the Council declared that respect for democratic principles

¹ COM(95)216 final, 23 May 1995.

² SEC (61)0091

³ Resolution of the Council and of the Member States meeting in the Council on human rights, democracy and development, 28 November 1991, Bull. EC 11/1991, p. 122-3

formed an essential part of agreements between EC and the Conference on Security and Cooperation in Europe countries. After this declaration EC agreements concluded in 1992 with the Baltic States and Albania did have a clause, the so called "Baltic clause", which allowed for immediate suspension in the case of violation of human rights. It was soon replaced by the "Bulgarian clause", which widened the scope of application and options for actions, providing for a political dialogue to be maintained and for a conciliation mechanism, rather than immediate suspension of the agreement.

By issuing the Communication "on the inclusion of respect for human rights in agreements between the community and third countries" mentioned above on 23 of May 1995, and the Council taking note of this on 29 May, the inclusion of the clauses for new agreements became systematic.

The communication also listed a range of measures to be considered in case of a breach, in Annex 2, such as:

- alteration of the contents of cooperation programmes or channels used
- reduction of cultural, scientific and technical cooperation programmes
- postponement of a Joint Committee meeting
- suspension of high-level bilateral contacts
- postponement of new projects
- refusal to follow up partners' initiatives
- trade embargoes
- suspension of arms sales
- suspension of military cooperation
- suspension of cooperation.

The model launched in the communication has then been the model for the clause introduced to agreements negotiated after 1995, but has been further developed in the Cotonou Agreement, signed with the ACP countries in 2000.

The human rights clause has been invoked in 12 cases since 1995 as the basis for consultations, suspension of aid or other measures, involving 10 ACP countries: Niger, Guinea Bissau, Central African Republic, Togo, Haiti, Comoros, Ivory Coast, Fiji, Liberia and Zimbabwe.¹

The human rights clause has also prevented the conclusion of bilateral agreements with Australia and New Zealand, where, instead, less binding Joint Declarations were agreed upon in 1997 and 1999, respectively. The PCA with Belarus negotiated in 1995 never came into force, as it was not ratified due to Lukashenko's moves towards authoritarian rule.

3. The views of the European Parliament on the human rights clause

The European Parliament has been very active over the years concerning the human rights clause, with a special focus on the monitoring and implementation of the clause, as well as on the role of Parliament and civil society.

¹ Commission Communication on Governance and Development, 20 October 2003, COM (2003) 615 final

On 20 September 1996, the Parliament adopted the **report by Mr Carlos Carnero Gonzalez**¹ on the 1995 Commission communication, in which it asked the commission to draw up an objective method of application in cases of flagrant violations of human and social rights, and to formulate "criteria, procedures, forms of sanctions and their method of application".

One of the main points in **the report by Mrs Rosa Díez Gonzalez** on the European Unions role in promoting human rights and democratisation in third countries² is the demand for a clear code of conduct for the application of the human rights clause.

The EU needs, the report says, to establish new and parallel monitoring mechanisms designed to back up those already available, so that it can check on compliance with human rights and democratisation by any of its political and economic partners.

The requests from the Parliament for an objective method and a clear code of conduct for the application of the human rights clause remain without a satisfactory answer, and need therefore to be reiterated.

The annual reports on human rights in the world have also on numerous occasions put forward Parliament's view on the human rights clauses, as in the report 2002 annual report of **Mr Bob van den Bos**, where the lack of an implementation mechanism was a major concern:

*"9. Calls on the Commission to make the necessary proposal for an implementation mechanism for the human rights clause in order to maintain explicit pressures for significant improvements of the human rights situation in the countries concerned and to encourage sections of the society that are in favour of promoting democracy and respect for human rights;"*³

In the report, the Parliament also asks for clear benchmarks for incentive and restrictive measures, structured dialogue procedures, specific sub-committees on human rights in the Association and Cooperation Councils, and deplores the fact that Parliament is not involved in the decision-making process for initiating consultations or suspending an agreement.

In the 2003 annual report by **Mrs Véronique de Keyser**, the Parliament welcomes the entry into force of the Cotonou agreement and sees its implementation mechanism with the establishment of dialogue between government and civil society as a model for further negotiations.

¹ A4-0212/1996 - T4-0499/1996 - Report on the communication from the Commission on the inclusion of respect for democratic principles and human rights in agreements between the Community and third countries (COM(95)0216 - C4-0197/95)

² A5-0084/2002 - Report on the European Union's role in promoting human rights and democratisation in third countries (COM(2001)252 - C5-0653/2001 - 2001/2276(COS))

³ A5-0274/2003 - T5-375/2003 - Annual report on human rights in the world in 2002 and European Union's human rights policy

The 2004 report by Simon Coveney calls for the setting up of sub-committees on human rights within the framework of the Association Agreements and for the Commission to draw up a progress report on the human rights situation in the ENP countries.

Apart from this, the human rights clause and the human rights situation in general, has been an important element in the procedure of the European Parliament giving its assent to different agreements with third countries, as was the case with the association agreement with Egypt, Pakistan or the ongoing procedure concerning a proposed agreement with Syria.

4. The future of the human rights clause

Ten years after the communication which formally mandated and structured the human rights clause, it is time to evaluate how it is implemented and how it can be improved, from the negotiation phase of an agreement and the specific wording of the clause, to the monitoring and implementation, taking into consideration positive as well as negative measures.

4.1 How can the negotiation phase be improved?

1. A more open procedure with a role given to the EP and civil society.

The mandate of negotiation for a new agreement with a third country is exclusively, so far, a responsibility of the Council. However, it is not really clear or transparent what this mandate is based on, and much could be achieved by a more open procedure. By making the negotiating procedure more transparent and associating the European Parliament as well as the national Parliaments, and civil society with the procedure for defining the human rights clause, would also facilitate dialogue and implementation once the agreement is in force.

In fact, the European Parliament has a role in giving its assent before an agreement comes into force, but not in the procedure initiating consultation or partly suspending an agreement. The role of civil society is very weak in the whole procedure of the human rights clause.

In comparison, it is worth mentioning the Cotonou Agreement, where the non-State actors are explicitly defined as actors of the partnership and where in Article 8(7), on the regular political dialogue, the role of civil society is clearly stated, as it says that regional and sub-regional organisations as well as representatives of civil society organisations shall be associated with the dialogue.

This political dialogue is also undergoing further development, as guidelines have been adopted and an annex to the agreement specifying the modalities and mechanisms for the dialogue is under compilation.

2. Extend the clause to all sectors and countries

Even if the policy of including human rights clauses in agreements has been pursued with great consistency, there are still various areas where it is missing, most importantly in sectoral agreements and agreements with developed countries. Sometimes the latter is because cooperation treaties with these countries predate the Union's policy, but this is not the case for

the EEA Agreement. As a matter of consequence, the clause should be extended to all agreements, developed as well as developing countries.

The same applies for sectoral agreements on trade, textile and fisheries agreements. These agreements most often cover substantial financial envelopes and policy coherence requires that also they include a clause on respect of human rights and democratic principles.

4.2 How can monitoring and implementation be improved?

3. Better monitoring is needed with an emphasized human rights dimension

The need for an effective and transparent monitoring and implementation process has been of a great concern for the Parliament since the beginning. Even if it is certain that some has been achieved, there is still room for improvement.

The recent obligation (since 2004) of an elaboration of human rights fact sheets, a task that lies with each Head of Mission in the delegations of the EU Commission, and the follow-up of adopted guide-lines, such as the guidelines on torture (adopted 2001), certainly contributes to a better knowledge of the human rights situation in each country. However, these human rights fact sheets are not public. Some kind of annual report should therefore be considered, as has been asked for within the framework of the European Neighbourhood Policy, although it should not necessarily be restricted just to these countries, but include all countries with which an agreement containing a clause has been concluded. There is still a need for more clear bench-marks for incentive and restrictive measures to be applied.

The accession procedure, with the clearly defined Copenhagen criteria, could serve as an example for such bench-marking. In this sense, the new Action Plans within the European Neighbourhood Policy might give a new opportunity for more operational targets to be set up. There is also a need for the Country Strategy Papers to be more focused and strategic when it comes to the human rights situation.

Systematic inclusion of human rights issues on the Association Council's agendas, need to be complemented by subcommittees on human rights, another important tool for monitoring the situation in the countries concerned. Such working groups have been set up with Bangladesh, Vietnam, as well as with Morocco and Jordan.

In this context, it is also important to stress civil society's monitoring role, and to find ways for non-state actors and experts to monitor and report on the implementation of human rights and democratic principles under the agreement, i.e. through working groups linked to the Association Council, or through their participation in named subcommittees.

The proposal for a Council regulation establishing a European Union Agency for Fundamental Rights, suggests in Article 3(4), that :

"4. Without prejudice to Article 27, the Agency shall, at the request of the Commission, provide information and analysis on fundamental rights issues identified in the request as regards third countries with which the Community has concluded association agreements or agreements containing provisions on respect of human rights, or has opened or is planning to

open negotiations for such agreements, in particular countries covered by the European Neighbourhood Policy."

Even if the discussion in the Parliament on the scope for the Agency's action is not finished, there might be a role in the monitoring process of third country agreements for the Agency.

4. The need for a clear implementation mechanism for all agreements with a clause is still one of the most urgent matters to solve.

The Commission is keen to stress that the "essential element" clauses, or the human rights clauses, do not necessarily suggest a negative or punitive approach, but that they are rather a positive instrument that can be used to promote dialogue and co-operation between partners through encouraging joint actions for democratisation and Human Rights, including the effective implementation of international Human Rights instruments and the prevention of crises through the establishment of a consistent and long-term co-operative relationship. This is a view shared by the Parliament which has been the source of many of the ideas now being put into practice. Even in the wording of the clause it is said that suspension is a last resort. The fact that the clause has very rarely been invoked does not automatically mean that it is not efficient. However, it is also clear that the lack of a clear implementation mechanism hinders the effectiveness of the clause. Even if different reasons can explain why the clause has been most widely used under the Cotonou Agreement, and not in all the other agreements that also contains the clause, a more elaborate procedure for consultation, suspension and participation has most probably contributed to this situation.

The Commission has said it does not want to have a "mechanistic application". However, the Council has adopted guidelines on implementation and evaluation of restrictive measures (sanctions) in the framework of the EU Common Foreign and Security Policy, but they do not include suspension or termination of bilateral agreements and suspension or termination of cooperation with third countries. This should in some way be rectified.

The way the clause has been used, or not used, over the years, also leaves room to ask if criteria for initiating a consultation procedure, or applying restrictive measures, are objective, or rather dependant on political or commercial interests. A better defined procedure would hopefully facilitate an objective application.

This procedure should of course also involve the European Parliament in the decision-making process for initiating consultation or suspending an agreement, and give a role to civil society.

The possibility for independent non-state actors, or even individuals to invoke the clause, should also be considered, for example by a mechanism leading the Commission to request the Fundamental Rights Agency to present a report on allegations of violations in the EU countries or EU policy contributing to violations in a third country.

At the same time as a more detailed consultation procedure is elaborated, it is important to strive for all agreements to have a more streamlined procedure. This includes introduction of non-execution clauses where they do not exist, definitions of "special urgency" and provisions

for binding dispute settlement, where, if resolution is not found within the administrative body, binding arbitration will be a last resort.

At the same time, more attention must be given to violations of social rights, such as core labour standards. When the clause has been invoked, the reason has generally been violations of political rights, as flawed election process or a coup d'état.

4.3 What about the reciprocity of the clause?

4. There is a need to find ways and tools to improve the reciprocity of the clause.

The specific human rights dialogues such as the dialogue with China, Iran or Russia clearly imply a two-way communication, where EU, as well as the country with which a dialogue is held, can raise issues of concern. The clause has also a reciprocal dimension which has not yet been fully exploited. It is said that "*respect for the democratic principles and fundamental human rights inspires the domestic and external policies of the Community and of (the country concerned)*". However, the clause has never been used to question the way the EU, or its member states, are complying with its human rights obligations. The rights of minorities, immigration and asylum law are areas where discussions might be valuable.

4.4 Is there a need for a new model clause?

Even a model clause permits variation, and of course a clause must be possible to adapt to different situations. But if the clause makes a reference to a text that has no place within the legal architecture of the signing country, there will be no concrete consequence, just by signing the agreement, to ensure protection of human rights complies with the conditions set out in the reference text. Such mechanisms must be introduced in advance of the signing of agreements.

Better definition of the clause in future negotiation does not in itself mean there is a need for new clause, but that more attention should be given to the negotiating phase of the agreement.

An improved use of the clause might not be sufficient, though, even if a new model would mainly concern new agreements, and subsequently, would take long time before it will have any general implications. As the Cotonou Agreement has shown, it would be useful to further elaborate the existing model, especially when it comes to the involvement of civil society, an explicit role hard to achieve without a rewording of the clause.

A more explicit consultation procedure would furthermore enhance the clause' effectiveness.

A new wording of the clause should therefore be considered, respecting following principles:

- a) promotion and protection of human rights should be amongst the objectives of the agreement,

- b) it must be clear that parties are under an obligation to comply with the norms made an "essential element" of the clause,
- c) there should be a clarity on applicable standards, which could be done by a more general reference to human rights or by mentioning specific basic human rights instrument that the parties have adhered to,
- d) the clause should provide for a political dialogue with involvement of the parliaments and representatives of civil society,
- e) it should provide a detailed procedure for consultation, with a specific role for the parliaments,
- f) it should contain a compulsory revision of appropriate measures taken, a "suspension of the suspension"-clause
- g) it should support the notion of recourse to binding third party dispute settlement procedures in cases involving appropriate measures,

A proposed wording of the clause could then be:

(A) The aims of this [agreement/association] are: [...] the promotion and protection of respect for democratic principles and human rights, be they civil and political, or economic, social and cultural.

(B) The parties shall respect legally binding democratic principles and human rights [as set out in [legal instrument]] in their internal and external policies.

(C) Political dialogue shall cover all issues of common interest to the Parties, in particular [...] and the obligations of the parties set out in Article B.

The European Parliament, the [national] parliament, and representatives from regional and sub-regional organizations and representatives of civil society shall be associated with this dialogue.

(D) If either party considers that the other party has failed to comply with Article B, it shall, except in a case of special urgency, supply the [Joint Council] with the relevant information required for a thorough examination of the situation with a view to seeking a solution acceptable to the parties. To this end, it shall invite the other party to hold consultations that focus on the measures taken or to be taken by the party concerned to remedy the situation.

The European Parliament, the [national] parliament, and representatives of civil society shall be associated with these consultations.

The consultations shall be conducted at the level and in the form considered most appropriate for finding a solution.

The consultations shall begin no later than [X] days after the invitation and shall continue for a period established by mutual agreement, depending on the nature and

gravity of the violation. In any case, the consultations shall last no longer than [Y] days.

During consultations, the parties shall develop and agree specific benchmarks or targets with regard to the obligations of the parties in Article B, taking into account special circumstances of the party concerned. Benchmarks are mechanisms for reaching targets through the setting of intermediate objectives and timeframes for compliance.

If the consultations do not lead to a solution acceptable to both parties, if consultation is refused or in cases of special urgency, appropriate measures may be taken. Appropriate measures must be proportional to the violation and comply with international law.

Appropriate measures must be reviewed in the [Joint Council] every [X] months. They shall be revoked as soon as the reasons for taking them no longer prevail.

The term ‘cases of special urgency’ shall refer to exceptional cases of particularly serious and flagrant violation of Article B that require an immediate reaction. If measures are taken in cases of special urgency, they shall be immediately notified to the [Joint Council]. At the request of the party concerned, consultations may then be called in accordance with this Article.

In pure Community agreements

[Article E] Parties to the agreement

For the purposes of this Agreement, ‘parties’ shall mean, on the one hand, the Community, in accordance with its powers, and, on the other hand, [the other party].

27.9.2005

VÉLEMÉNY A FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Külügyi Bizottság részére

az Európai Unió megállapodásaiban szereplő emberi jogi és demokraciázáradékról
2005/2057(INI)

A vélemény előadója: Fernando Fernández Martín

JAVASLATOK

A Fejlesztési Bizottság felhívja a Külügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. emlékeztet az emberi jogok egyetemes és oszthatatlan jellegére, valamint arra, hogy az emberi jogok tiszteletben tartása, a demokrácia és a fejlődés kölcsönösen függenek egymástól;
2. emlékeztet arra, hogy a szegénység ellen csak globális megközelítésben lehet felvenni a harcot, ami magában foglalja az emberi jogok védelmét, valamint a demokratikus értékek és elvek tiszteletben tartását;
3. hangsúlyozza, hogy az emberi jogok egyetemes nyilatkozata, valamint a politikai és polgári jogok nemzetközi egyezségokmánya szabad és igazságos választások tartását ajánlják, annak érdekében, hogy a népek alapvető jogként kifejezésre juttathassák szabad akarataikat;
4. úgy ítéli meg, hogy ahhoz, hogy egy választást demokratikusnak, szabadnak és igazságosnak lehessen értékelni, előzőleg teljesülniük kell bizonyos feltételeknek, pl.: a politikai és polgárjogok tiszteletben tartása, a szólás és az információ szabadságának tiszteletben tartása, a közszolgálati médiához való egyenlő hozzáférés, a politikai pluralizmus tiszteletben tartása, amely valós választási lehetőséget kínál a választók számára;
5. emlékeztet arra, hogy az emberi jogok az Európai Unió külpolitikájának elválaszthatatlan részét képezik, és hogy a demokráciára és az emberi jogokra vonatkozó záradék rendkívül fontos eleme mind a fejlődő, mind az iparosodott harmadik országokkal kötött megállapodásoknak, és sürgeti ennek gyakorlati alkalmazását;

6. úgy véli, hogy az európai állampolgárok által az állami fejlesztéstámogatás pénzügyi erőfeszítéseikhez nyújtott támogatás attól is függ, hogy az európai vezetők támogatnak-e olyan rezsimeket, amelyek súlyosan és folyamatosan megsértik az emberi jogokat; emlékeztet arra, hogy az Európai Parlamentnek megvannak a maga eszközei az ilyen visszaélések egyedi kivizsgálására;
7. ragaszkodik ahhoz, hogy kettős feltételrendszer érvényesüljön a segélyben részesülő államok esetében; az emberi jogok területén előrehaladást felmutató államokkal szemben alkalmazzanak megnövelt támogatással járó pozitív megkülönböztetést, az emberi jogokat és a demokratikus alapelveket súlyosan és folyamatosan megsértő államokkal szemben pedig negatív megkülönböztetést;
8. kéri a Bizottságot és a Tanácsot, hogy a harmadik országok demokratizálódási folyamatának, így a demokratikus választásoknak az emberi jogok, a jogállamiság és a társadalom általános demokratizálódása szempontjából történő értékelésére fogadjanak el konkrét, egységes és átlátható kritériumokat;
9. kéri egy nyitottabb eljárás alkalmazását a megállapodások tárgyalási szakaszában, valamint az Európai Parlament és a civil társadalom nagyobb arányú részvételét;
10. kéri, hogy a záradék hivatkozzon egy olyan szövegre, amely az aláíró országok jogrendszerében fontos helyet foglal el, és amelyről az aláírás előtt meg kell állapodni;
11. javasolja, hogy a záradék szövege tegyen említést az ENSZ konkrét emberi jogi eszközeiről, mint például a politikai és polgári jogok nemzetközi egyezségokmánya, a kínzás elleni egyezmény, a gyermekek jogairól szóló egyezmény, a nők elleni hátrányos megkülönböztetés minden formájának eltörléséről szóló egyezmény, valamint a nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól szóló nyilatkozat;
12. emlékeztet arra, hogy a millenniumi fejlesztési célok elérése érdekében minden nemzetközi szereplőnek teljes körű kötelezettséget kell vállalnia ; e vonatkozásban üdvözli a G-8-ak döntését, miszerint elengedi a világ 18 legszegényebb és leginkább eladósodott országának adósságait, és az EU új kötelezettségvállalását, miszerint a közösségi támogatást 2010-re a GDP 0,56%-ára növeli, ami 2015-re el fogja érni a 0,7%-ot, valamint hogy támogatja millenniumi fejlesztési célokat;
13. sürgeti a regionális szervezeteket és azokat a fejlődő országokat és egyéb harmadik országokat, amelyekkel az EU megállapodást kötött, hogy feltétel nélkül kötelezzék el magukat a felelősségteljes kormányzás, az átláthatóság, a korrupció elleni harc, a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok tiszteletben tartása és a gazdasági fejlődés mellett, ami nélkülözhetetlen a szegénység felszámolása felé tett lépések sikere érdekében;
14. hangsúlyozza a konfliktus utáni helyzetben lévő országok stabilizációs erőfeszítéseit támogató intézkedések égető szükségességét;
15. hangsúlyozza, hogy szankciók alkalmazásakor törekedni kell arra, hogy azok a lakosságot a lehető legkisebb mértékben sújtsák, és hogy a támogatások lehetőleg

közvetlenül a lakossághoz jussanak el az ENSZ-en és a nem kormányzati szerveken keresztül; emlékeztet arra, hogy a humanitárius segítség minden esetben politikasemleges, és hogy szükség esetén mindig biztosítani kell;

16. hangsúlyozza a Cotonou-i Megállapodás példaértékét, amelynek legfőbb erényei a következők:
 - az emberi jogokkal kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalásokra vonatkozó hivatkozás a megállapodás lényegi része, és tartalmaz egy felfüggesztő záradékot ezek megsértése esetére, ami egy konzultációs eljárást követően (96. cikk) lép érvénybe. Ennek során minden fél előterjeszheti saját álláspontját, és ezzel megpróbálhatja elkerülni a szankciók alkalmazását,
 - 78 ország esetében alkalmazható, azaz azon nem uniós országok nagy részében, amelyekkel az EU megállapodást kötött,
 - az egyetlen olyan megállapodás, amely szankciókhoz vezetett, és amely viszonylag jól működött;
17. kitart amellett, hogy az átláthatóság az egyik alapelv, amelynek minden szankciós eljárás esetében érvényesülnie kell, és sürgeti, hogy az Európai Parlament vállaljon nagyobb szerepet ezekben az eljárásokban; kéri továbbá a Bizottságot és a Tanácsot, hogy a kettős mércét alkalmazó politika elkerülése érdekében világos kritériumokon alapuló átlátható és egységes szankciókat szabjanak ki minden olyan harmadik országgal szemben, ahol az emberi jogokra vonatkozó záradékokat nem tartják tiszteletben;
18. üdvözli a Luxemburgban június 24-én aláírt módosítást, amelynek köszönhetően a Cotonou-i Megállapodás kiegészült egy az emberi jogokkal, a demokratikus alapelvekkel és a jogok érvényesülésének tiszteletben tartásával kapcsolatos politikai párbeszéd kereteit meghatározó új melléklettel;
19. felhívja az AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlést, hogy folytassa azirányú tevékenységét, hogy az emberi jogokkal kapcsolatos politikai párbeszéd teljes jogú résztvevőjévé váljon;
20. úgy ítéli meg, hogy az AKCS-országoknak figyelniük kell arra, hogy az emberi jogok megsértésének eseteit azok korai szakaszában felderítsék; úgy véli, hogy ezen országoknak saját kezdeményezéseket kell tenniük annak érdekében, hogy azonosítani és szankcionálni tudják az emberi jogok megsértését;
21. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a szankciók alkalmazása vagy visszavonása nem minden esetben objektív kritériumok alapján történik, amire jó példa a Szudánnal való együttműködés részleges felújítása 2005. januárjában, annak ellenére, hogy a dárfuri régióban továbbra is rendkívül súlyosan megsértik az emberi jogokat;
22. javasolja, hogy az EU és a megállapodást aláíró országok között kerüljön sor az emberi jogokról szóló éves jelentések cseréjére, amely a nem kormányzati szervezetekkel folytatott konzultációs mechanizmust is tartalmazza;

23. kéri a záradékot tartalmazó megállapodást aláíró országokban működő bizottsági delegáció egy tagjának kijelölését a záradék betartásának felügyeletére;
24. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot a többi nemzetközi szervezettel való együttműködésre a szankciók alkalmazása kapcsán azok hatékonyságának növelése érdekében.

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Unió megállapodásaiban szereplő emberi jogi és demokráciazáradék
Hivatkozások	2005/2057(INI)
Illetékes bizottság	AFET
Véleménynyilvánításra felkért bizottság A plenáris ülésen való bejelentés dátuma	DEVE 12.5.2005
Megerősített együttműködés	nem
Fogalmazó A kijelölés dátuma	Fernando Fernández Martín 24.5.2005
Vizsgálat a bizottságban	29.8.2005 26.9.2005
Módosítások elfogadásának dátuma	26.9.2005
A zárószavazás eredménye	melléte: 26 ellene: 0 tartózkodás: 3
A zárószavazáson jelen lévő képviselők	Margrete Auken, Alessandro Battilocchio, Margrietus van den Berg, Danutė Budreikaitė, Thierry Cornillet, Nirj Deva, Koenraad Dillen, Alexandra Dobolyi, Fernando Fernández Martín, Michael Gahler, Hélène Goudin, Filip Andrzej Kaczmarek, Maria Martens, Miguel Angel Martínez Martínez, Gay Mitchell, Luisa Morgantini, José Javier Pomés Ruiz, Pierre Schapira, Jürgen Schröder, Felekna Uca, Anna Záborská, Jürgen Zimmerling
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Marie-Hélène Aubert, John Bowis, Linda McAvan, Karin Scheele, Anne Van Lancker, Anders Wijkman, Gabriele Zimmer
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)	

12.10.2005

VÉLEMÉNY A NEMZETKÖZI KERESKEDELMI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Külügyi Bizottság részére

az Európai Unió megállapodásaiban szereplő emberi jogi és demokraciazáradékról
(2005/2057(INI))

A vélemény előadója: Glyn Ford

JAVASLATOK

A Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság felhívja a Külügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. üdvözlö az Európai Közösségnek az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó záradékoknak – az úgynevezett „lényeges elemre vonatkozó” és „nem teljesítési” záradékoknak – nemzetközi megállapodásaiba való beemelésének 1992 óta követett általános gyakorlatát, ugyanakkor megjegyzi, hogy bizonyos esetekben a záradék alkalmazásának módja szelektív;
2. felhívja a Bizottságot, hogy összes jövőbeli nemzetközi megállapodásába, köztük a harmadik országokkal kötött ágazati kereskedelmi megállapodásaiba, illetve a harmadik országokra vonatkozóan hozott önálló kereskedelmi intézkedéseibe is foglaljon bele egy egységes emberi jogi záradékot; továbbá felhívja a Bizottságot, hogy az egyes országok számára határozzon meg egyedi prioritásokat a záradéknak való megfelelésük vizsgálatakor;
3. javasolja specifikus teljesítménymutatók bevezetését az emberi jogok és a demokrácia terén folytatott politikai párbeszéd alapján és a vonatkozó nemzetközi szabályokra és nemzetközi szerződésekre való hivatkozással;
4. felhívja a Bizottságot, hogy hozzon létre egy ellenőrzési mechanizmust, amely a kereskedelmi megállapodások és önálló kereskedelmi intézkedések végrehajtását és időleges felfüggesztését a kedvezményezett ország alapvető demokratikus normáknak való megfeleléséhez, valamint az emberi jogok és a kisebbségi jogok tiszteletben tartásához köti, mint azt az Európai Parlamentnek a világ emberi jogi helyzetéről szóló

éves jelentése meghatározza;

5. e tekintetben felhívja a Bizottságot, hogy az emberi jogi záradékok vagy a hasonló, demokratikus normák és az emberi, illetve kisebbségi jogok tiszteletben tartására vonatkozó teljesítési kötelezettségek végrehajtásának értékelésébe teljes mértékben vonja be a Parlamentet; és az emberi jogok helyzetének jobb felügyelete érdekében hangsúlyozza a civil társadalommal folytatott konzultáció fontosságát ezen értékelési folyamatban;
6. hangsúlyozza, hogy a kereskedelmi megállapodások és önálló kereskedelmi intézkedések időleges felfüggesztését objektív, átlátható és minden ország számára azonos feltételek szerint kell végrehajtani és valamennyi nemzetközi megállapodásban lejárati záradékkal egyértelműen kell szabályozni oly módon, hogy a harmadik országok legkésőbb a felfüggesztés lejártáig megfeleljenek az emberi jogok tiszteletben tartása követelményének;
7. javasolja, hogy a Bizottság objektív és átlátható módszert fejlesszen ki, amely meghatározza a harmadik országok emberi jogi normáknak való megfelelése és a Bizottság megfelelő reakciója közötti pontos kapcsolatot;
8. azon a véleményen van, hogy állandó emberi jogi al csoportok vagy albizottságok nemzetközi megállapodások, köztük ágazati kereskedelmi megállapodások keretében történő felállítása egyértelműen hozzájárulna egy, az emberi jogokról és demokratikus elvekről szóló strukturált párbeszéd további folytatásához;
9. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy teljes mértékben vonja bele az Európai Parlamentet e rendszer kifejlesztésébe;
10. felszólítja a Bizottságot, hogy használja fel jobban a civil társadalom helyi ismereteit az emberi jogi helyzettel kapcsolatban, minthogy a jelenlegi politikai dokumentumok nem használják kellőképpen e szaktudást;
11. felhívja azon parlamenti képviselőket, akik külföldi küldetéseken vesznek részt, hogy aktívan értékeljék a helyi emberi jogi helyzetet, és megfigyeléseiket foglalják bele végső jelentéseikbe; felszólítja a Bizottságot, hogy ezeket a megfigyeléseket építse bele politikájába.

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Unió megállapodásaiban szereplő emberi jogi és demokráciázáradék
Hivatkozások	(2005/2057(INI))
Illetékes bizottság	AFET
Véleménynyilvánításra felkért bizottság A plenáris ülésen való bejelentés dátuma	INTA DEVE 13.6.2005 24.5.2005
Megerősített együttműködés	igen
Fogalmazó A kijelölés dátuma	Glyn Ford 30.8.2005
Vizsgálat a bizottságban	30.8.2005 12.9.2005
Módosítások elfogadásának dátuma	11.10.2005
A zárószavazás eredménye	mellette: 20 ellene: 1 tartózkodás: [0]
A zárószavazáson jelen lévő képviselők	Jean-Pierre Audy, Enrique Barón Crespo, Jean-Louis Bourlanges, Nigel Farage, Béla Glattfelder, Jacky Henin, Alain Lipietz, Erika Mann, Helmuth Markov, David Martin, Javier Moreno Sánchez, Georgios Papastamkos, Tokia Saïfi, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Johan Van Hecke, Zbigniew Zaleski
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Panagiotis Beglitis, Danutė Budreikaitė, Elisa Ferreira, Filip Andrzej Kaczmarek, Jörg Leichtfried, Antolín Sánchez Presedo, Mauro Zani
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)	Syed Kamall

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Unió megállapodásaiban szereplő emberi jogi és demokráciázáradék		
Eljárás száma	2005/2057(INI)		
Jogalap (Eljárási Szabályzat)	45. cikk		
Illetékes bizottság Az engedélyezés plenáris ülésen való bejelentésének dátuma	AFET 12.5.2005		
Véleménynyilvánításra felkért bizottság(ok) Az ülésen való bejelentés dátuma	INTA 12.5.2005	DEVE 12.5.2005	
A jelentésbe foglalt állásfoglalás iránti indítvány(ok)			
Előadó(k) A kijelölés dátuma	Vittorio Agnoletto 1.2.2005		
Korábbi előadó(k)			
Vizsgálat a bizottságban	10.10.2005	21.11.2005	22.11.2005
Az elfogadás dátuma	23.11.2005		
A zárószavazás eredménye	melléte:	56	
	ellene:	1	
	tartózkodás:	2	
A zárószavazáson jelen lévő képviselők	Vittorio Agnoletto, Angelika Beer, André Brie, Elmar Brok, Simon Coveney, Ryszard Czarnecki, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Camiel Eurlings, Alfred Gomolka, Klaus Hänsch, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Toomas Hendrik Ilves, Jelko Kacin, Helmut Kuhne, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Cecilia Malmström, Francisco José Millán Mon, Pierre Moscovici, Pasqualina Napoletano, Baroness Nicholson of Winterbourne, Raimon Obiols i Germà, Vural Öger, Justas Vincas Paleckis, Alojz Peterle, Tobias Pflüger, João de Deus Pinheiro, Paweł Bartłomiej Piskorski, Michel Rocard, Raúl Romeva i Rueda, Libor Rouček, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacek Emil Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Gitte Seeberg, István Szent-Iványi, Konrad Szymański, Antonio Tajani, Paavo Väyrynen, Inese Vaidere, Geoffrey Van Orden, Ari Vatanen, Luis Yañez-Barnuevo García, Josef Zieleniec		
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Duka-Zólyomi Árpád, Gál Kinga, Marie Anne Isler Béguin, Tunne Kelam, Jaromír Kohlíček, Janusz Onyszkiewicz, Doris Pack, Aloyzas Sakalas, Csaba Sándor Tabajdi, María Elena Valenciano Martínez-Orozco, Marcello Vernola		
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)	Thomas Wise, Sylwester Chruszcz		
A benyújtás dátuma - A[6]	23.1.2006	A6-0004/2006	